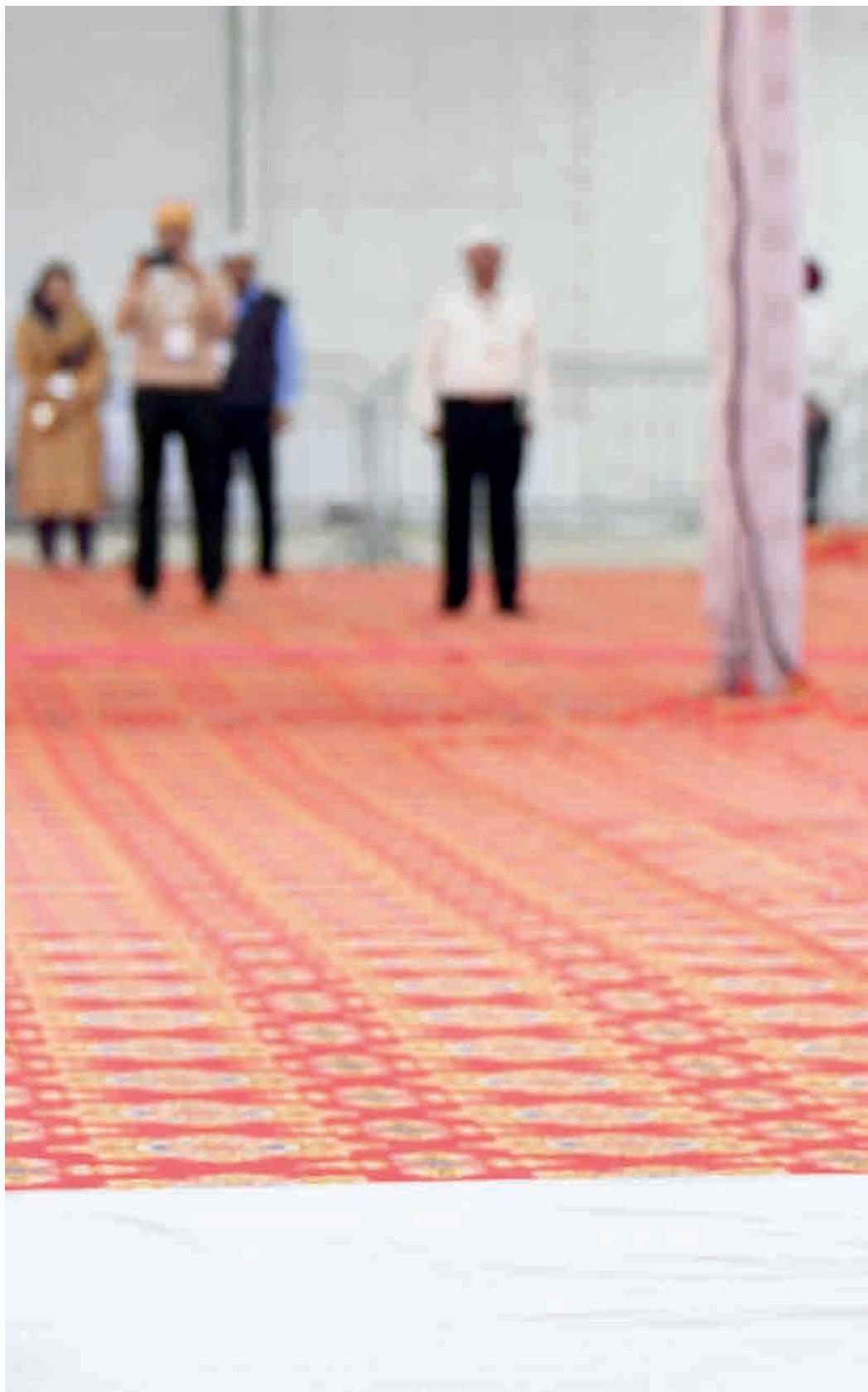

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ
ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ

ਮਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਕੌਮੀ ਸੇਵਾ ਅਵਾਰਡ

ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਮਹਿਲ ਲਈ ਲੋਧੇ ਦੇ ਰਾਗ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਲ ਹੀ ਅਦਿੰਦੁਰ ਹੁਕਾਮਾਂ ਭੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਕਿ ਉਪਰੋਂ ਲੇਖ-ਦਿਖਾਵੇ ਰਾਸਤੇ ਇਸ ਲੋਧੇ ਦੇ ਹੋਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਵਦਿਅਤ ਆਏ ਹਨ। ਪਟ ਪ੍ਰਾਪਨ ਮੌਜੀ ਨਿਹਿਤ ਮੌਜੀ ਜੀ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਖਿਆਨ ਚਲ ਰਹੇ ਤਡਾਉ ਅਤੇ ਕਰੀ ਹੋਏ ਅਟਸ਼ਮਾਂਹੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਾਲੇਗੇ ਤਾਲ, ਦਰ-ਖਿਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੇਮ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਅਪਣੇ ਪਾਛਾਨ ਹੁਕਾਮਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਏਗਾ ਦੀ ਸਾਂਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਬਕਾ ਹੁੰਦੀ ਤਕਨੀਓ ਦਿੰਤੀ। ਇਸ ਲੋਧੇ ਨੂੰ ਸੁਧੂ ਕਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਰਕਾਸ ਪ੍ਰਵਰਤੀ ਉਤ ਸਿੱਖ ਕੇਮ ਨੂੰ ਜੋ ਦਿੱਲ ਟੋਟੇ ਤੁਹਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਸੁਧੂ ਖਲਾਂ ਪੈਂਦਿਆਂ ਦਾ ਕੋਣ ਕੇਂਟ ਪੱਤਰਾਂ ਕਵਦਿਅਤ ਹੈ।

ਅੰਜ ਦੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿੰਘ ਕੌਰ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਤੇ ਮਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਖਿਭਾਨ ਪ੍ਰਦੀਪ ਆਖਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾਮਾਨ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 2014 ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੀ ਤੁਰੰਤ ਠੋਸ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ, 1984 ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਕੌਰ ਉਤੇ ਰਾਪੇ ਮਹਾਂ ਦੁਖਿਤੁ ਅੰਤੇ ਸਮਾਨਕ ਪਾਪ ਦੇ ਦੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲੱਤ ਦੇ ਗਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸਚਾਵੀ ਦ੍ਰਾਸ਼ਟਿਵ ਦਾ ਅਨਾਲਿਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵੇਂ ਮਿਟੇ ਜੱਜ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨੀ ਦੀ ਵੱਡੇ ਹਾਲਾਗਾਵਿਆਂ ਸਮੇਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੀਵੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

9 ਨਵੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ ਦੇ
ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ
ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ
'ਕੈਮੀ ਸੇਵਾ ਅਵਾਰਡ' ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ-ਪੱਤਰ

ਕੈਮੀ ਸੇਵਾ ਅਵਾਰਡ

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਉੱਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮਹਾਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਤੋਂ ਵਿਛੇਤੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਗੁਰਯਾਮਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਸਨ ਦੀਦਾਰ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿੱਤਨੇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਰਦਾਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਕਬੂਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕਦਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਗੁਰਯਾਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਲਾਂਘਾ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਖੇਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੱਬੀ ਦਾਤ ਹੋਰ ਕੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਖੀਆ ਮਸੀਹਾ ਬਣ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀ ਇਸ ਸੱਧਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿਆਸੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਕੁਟਨੀਤਕ ਦਲੇਰੀ ਦਾ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸਥਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੇ ਇਸ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਈ ਨੂੰ ਹੀ ਨਸੀਬ ਹੋਏ ਜੇ ਆਪ ਭੀ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਫੂੰਘੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਖਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿੱਚ ਓਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ

ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ
ਬੇਮਿਸਾਲ ਯੋਗਦਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੁਦਲੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੇਖੀ ਨੂੰ ਅਤਿ
ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਤ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ
ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੇ ਦੁਖਦਾਈ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਅਨੇਕ
ਕਦਮਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀ ਇਹ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਅਤੇ
ਅਰਦਾਸ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਹੋਦਰ ਮੇਦੀ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਪਿਆਰ,
ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ।

ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਲਾਂਘੇ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਅਦਿੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ,
ਜੇ ਕਿ ਉਪਰੀ ਲੋਕ-ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਲਾਂਘੇ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ
ਆਏ ਹਨ। ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੋਦਰਮੇਦੀ ਜੀ ਨੇ ਦੇਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ
ਚਲ ਰਹੇ ਤਣਾਉ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਲੇਗੀ ਨਾਲ
ਦਰ-ਕਿਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਪਾਵਨ ਗੁਰਯਾਮਾਂ
ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਸੱਧਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।
ਇਸ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖ
ਕੌਮ ਨੂੰ ਜੋ ਦਿਲ ਟੁੰਬਵਾਂ ਤੇਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਸਮੁੱਚਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਟਨ ਕੋਟਿ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸਨੋਹ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ
ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ
ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ
ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਤੁਰੰਤ ਠੇਸ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ 1984 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ
ਉੱਤੇ ਵਾਪਰੇ ਮਹਾਂ-ਦੁਖਾਂਤ ਅਤੇ ਸਰਮਨਾਕ ਪਾਪ ਦੇ ਦੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ
ਸਿਕੰਜੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ,

ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਹਤਿਆਕਿਆਂ ਸਮੇਤ
ਕਈ ਕਾਤਲ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ
ਗ੍ਰੂਬਤ ਹੋਠ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ
ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੋਈ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ 5-5
ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਆੜ ਹੋਠ
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖ ਜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਕਾਲੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੱਜਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਮੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਹ ਕਾਲੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ
ਕੀਤੇ ਤੇ ਇਹ ਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਵੀਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਾਲੇ
ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਤਸੋਂਦਰ ਕਾਰਣ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ
ਸਰਨਾਰਥੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ
ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਕਾਰਜ
ਸਮੇਤ 2014 ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ
ਵੱਲੋਂ ਪੰਥ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗ ਝੂਲਦੇ ਰੱਖਣ ਹਿਤ
ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦਾਨਾ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ
ਅਤੇ ਕੇਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਨਿੱਧੀ ਦੇਸਤਾਨਾ ਸੋਚ ਤੇ ਭਾਵਨਾ
ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੇਮ ਦੀ ਆਨ, ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ
ਹੋਰ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਹੰਭਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ
ਨੁਮਾਈਂਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ, ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ
ਕਮੇਟੀਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵੱਕਾਰੀ “ਕੋਮੀ
ਸੇਵਾ ਅਵਾਰਡ” ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਛ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ
ਕਰਦੀ ਹੈ।

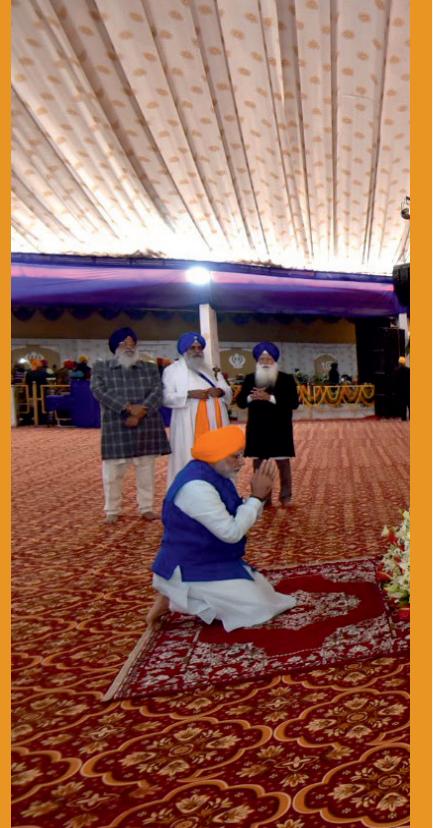
ਵਿਸ਼ਾ-ਸੁਚੀ

1	ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲਈ ਐਂਡਸੀਆਰਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ	1
2	ਟੈਕਸ ਫ੍ਰੀ ਲੰਗਰ	3
3	ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਰੀਡੋਰ	5
4	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ	11
5	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ	15
6	ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ	17
7	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ 350ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ	23
8	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ 400ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ	29
9	ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ ਤੋਂ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣਾ	31
10	ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਨਸਾਫ਼	33
11	ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਛ	37
12	ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗਾ ਯਾਦਗਾਰ	41
13	ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਕਤ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਦਾ ਹੱਥ	43
14	ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ	47
15	ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ	51
16	ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਚੇਣਾਂ	53
17	ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਅਤੇ ਕਨੈਕਸ਼ਨ	55
18	ਸਿੱਖ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣਾ	59
19	ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਰਫ਼ਤਾਰ	61

“ ”

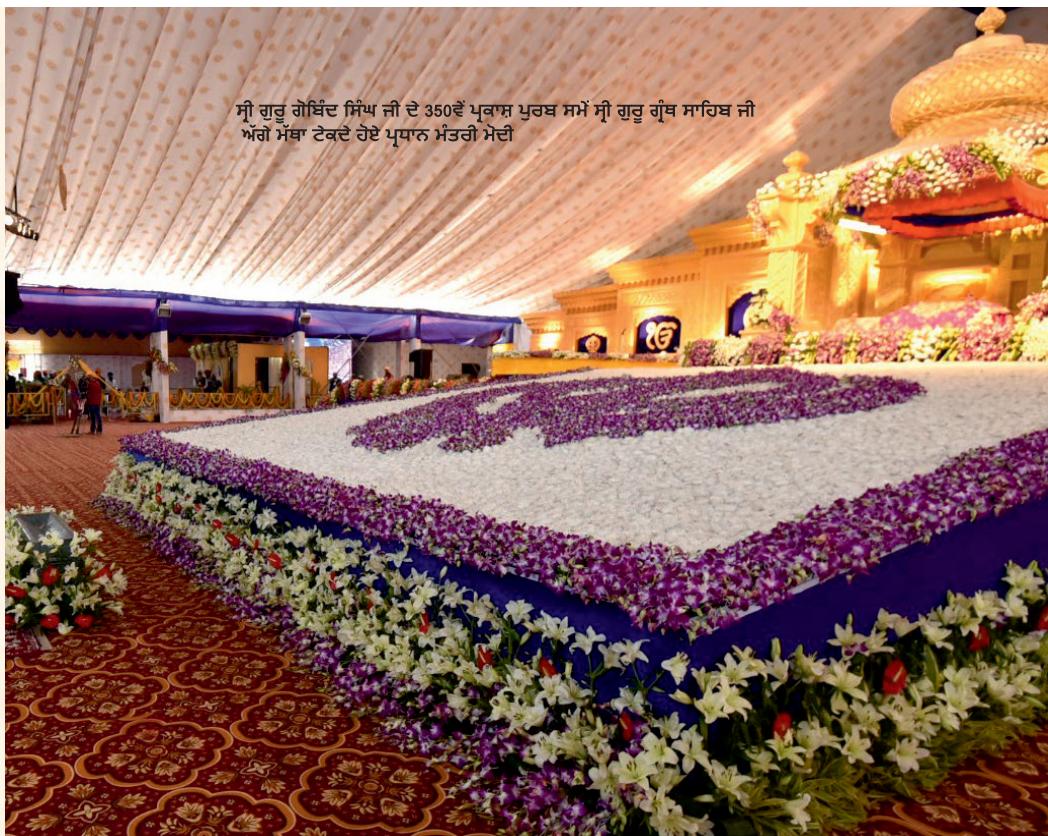
‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ
ਸੁੱਧ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ
ਲੈ ਕੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਈ
ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਸ ਤੇ ਦਿਆਲਤਾ ਵਿਲੱਖਣ
ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ
ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨ ਇੰਝ ਹੀ ਸਦਾ ਮਾਨਵਤਾ
ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ। ’ ’

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤਾ ਇਸ
ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਜੀ
ਹਾਵ-ਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ
ਤਾਕਤਵਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਦਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ, ਹੌਸਲੇ ਤੇ ਉੱਦਮ ਦੀ
ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਦਾ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ
ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਅੰਗੋਂ ਮੌਖਿਕ ਟੇਕਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਜਾਂ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਜਿਹੇ
ਪਵਿੱਤਰ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਣ, ਚਾਹੇ 1984 ਦੇ
ਦੰਗਾ-ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ
ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੈਰੀਡੋਰ (ਲਾਂਘੇ) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਵੇ,
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੇਦੀ ਨੇ ਨਿਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ
ਤੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਉ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ
ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ।

“

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ
ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਮਾਨਵਵਾਦ
ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

”

-ਨਰੋਂਦਰ ਮੇਡੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੇਡੀ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਮੌਬਰਾਂ ਨਾਲ

1

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲਈ ਐਂਡਸੀਆਰਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਸਿੱਖ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੈਲੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਮਹਾਦੀਪਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੁੰਘੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਮਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬੱਧੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਐਂਡਸੀਆਰਏ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਡਾਢੀ ਨਿਰਾਸਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੜ੍ਹ ਸਨ। ਸਤੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਐਂਡਸੀਆਰਏ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨੇੜਤਾ ਹੋਰ ਛੁੰਘੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

“

ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ
ਦਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੀਏ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਏਕਤਾ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ
ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਇਆ: ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
ਭੇਟ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਸੱਚ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਣ
ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ
ਸਚਾਈ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਵਿਕਾਸ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਗਤੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ
ਮਾਰਗ ਵੱਲ ਲਿਜਾਂਦਾ ਹੈ।

”

- ਨਰੰਦਰ ਮੋਟੀ

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਲੰਗਰ
ਵਰਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

2

ਟੈਕਸ ਫ੍ਰੀ ਲੰਗਰ

ਲੰਗਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅੱਜ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੰਗਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਸਿੱਖ ਵਫ਼ਦਾਂ, ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬੋਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ। ‘ਸੇਵਾ ਭੇਜ ਯੋਜਨਾ’ ਤਹਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੰਗਰ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜੀਐਸਟੀ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਲੰਗਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖੁਰਾਕ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੀਐਸਟੀ ਅਤੇ ਆਈਜੀਐਸਟੀ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਲਾਨਾ ਖਰਚ 325 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 1 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋਈ। ਆਖਰ, ਦਿਆਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਦਿਆਵਾਨ ਭਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

“ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਰੀਡੋਰ ਲੱਖਾਂ
ਸੁਰਧਾਲੂਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਪਰਕ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਕੇਰੀਡੋਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਲਈ
ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਰੀਡੋਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ
ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ

3

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੈਰੀਡੋਰ

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਕੇ ਉੱਥੇ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਜ਼ਖਮ ਸੀ, ਜੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅੱਲਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸਰਹੱਦ ਉੱਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਰਬੀਨਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰ ਸਕਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਇਆ।

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਾਂਘੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ 120 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਯਾਤਰੀ ਟਰਮੀਨਲ ਸਮੇਤ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ 15,000 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਨਵੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੌਦੀ ਉੱਥੇ ਨਿਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਂਘੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਰਹੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਥੇ ਨੂੰ ਛੱਡੀ ਦਿਖਾਈ।

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਰੀਡੇਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ
ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੇਧੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਬੇਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ
ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੈਰੀਡੋਰ ਦੇ
ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ
ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ
ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਤੀ

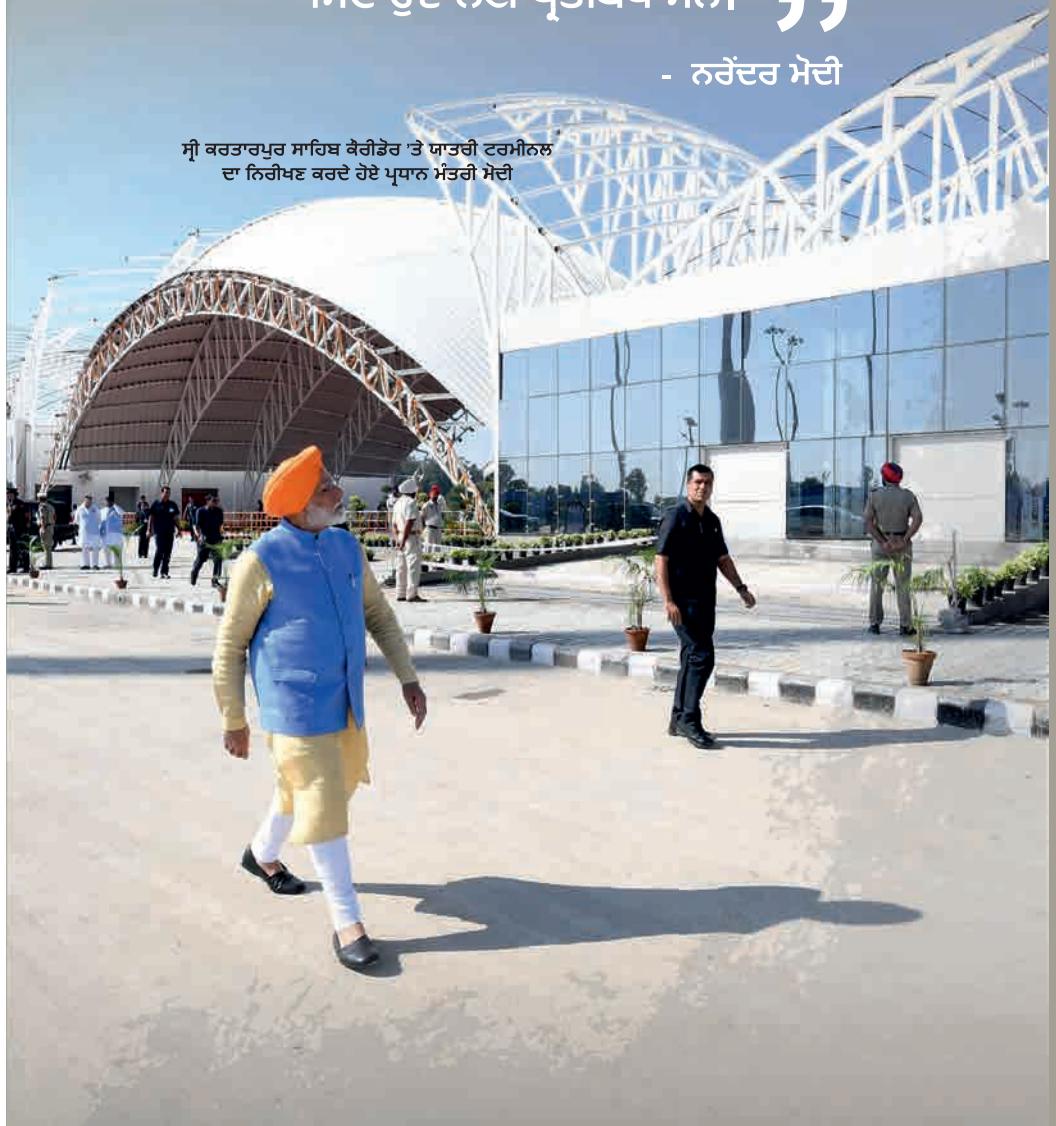

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੈਰੀਡੋਰ
ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਲੰਗਰ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਦੇ ਹੋਏ

“ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ
ਸਚਾਈ, ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੇ ਦਇਆ ਦਾ
ਮਾਰਗ ਸਿਖਾਇਆ। ਉਹ ਸਮਾਜ 'ਚੋਂ
ਅਨਿਆਂ ਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ
ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਸਨ। ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਰੀਡਰ 'ਤੇ ਯਾਤਰੀ ਟਰਮੀਨਲ
ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਰੀ

4

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਦੇ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਜਿੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟ੍ਰੈਨ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਪੰਜ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੋਨੇ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

'ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟ੍ਰੈਸਟ' ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ - ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ, ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸਾਖੀਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਈ - ਉਰਦੂ, ਓਡੀਆ, ਮਰਾਠੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 15 ਹੋਰ
ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਗਤੀ 'ਤੇ ਹੈ।

ਇਹ ਕਦਮ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨੇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ
ਦਰਮਿਆਨ ਸਬੰਧ ਗਹਿਰੇ ਕਰਨਗੇ।

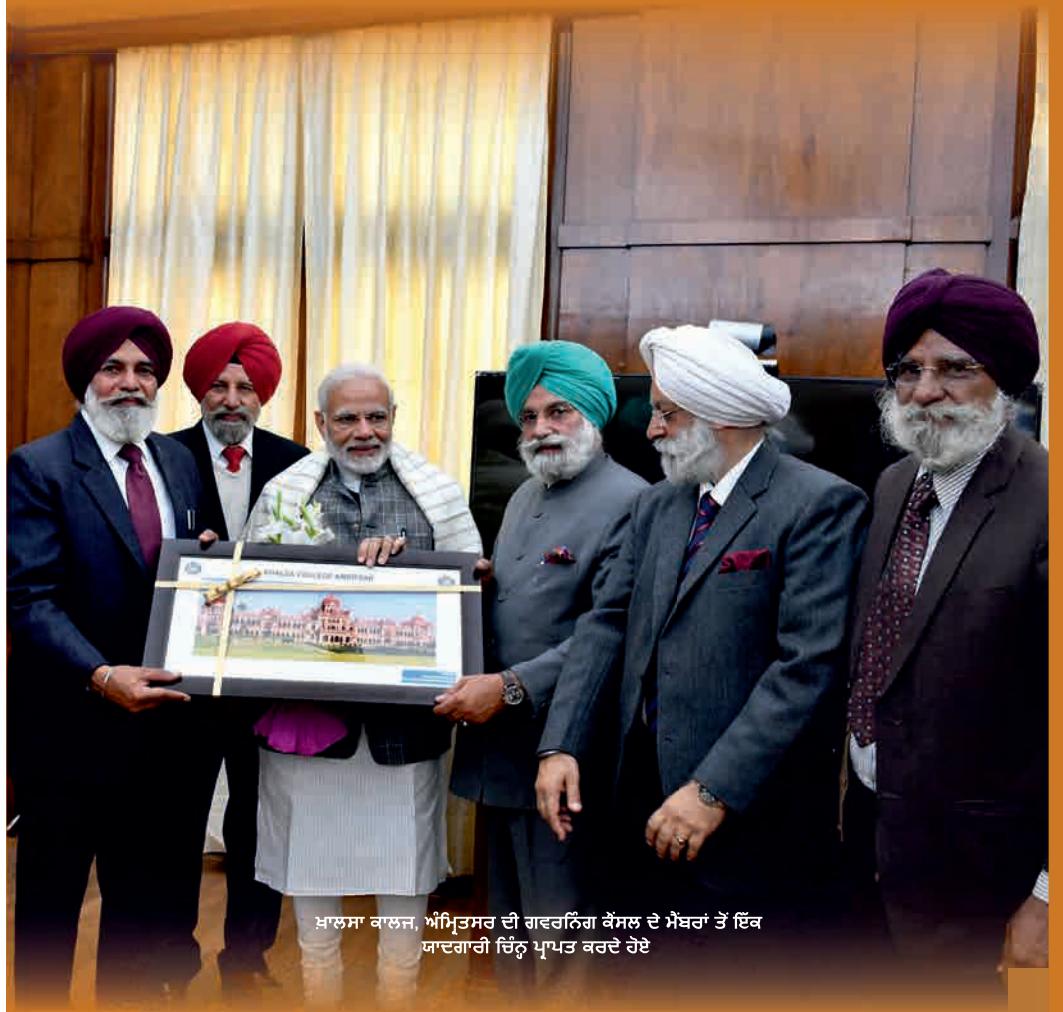

“ ”

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਸੇਵਾ, ਦਇਆ ਦਾ
ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।
ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਜ ਦਾ
ਮਾਰਗ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਨਿਆਂ ਅੱਗੇ
ਨਾ ਝੁਕਣ ਦਾ ਪਾਠ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ।

” ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

5

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨੇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੱਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਕ ਮਾਰਗ ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਠਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਯਤਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਟ੍ਯੂਟ ਆਵ ਇੰਟਰ-ਫੇਥ ਸਟਡੀਜ' ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਟਰ-ਫੇਥ ਸਦਭਾਵ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਵੀ ਬਲ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੰਗਲੈਂਡ (ਯੂਕੇ) ਦੀ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਚੇਅਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੇਅਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

“

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
 ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ
 ਭਾਰਤ 'ਚ ਏਕਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ
 ਲਈ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਨੇਕ
 ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸਾਥੀਆਂ
 ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ
 ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਸੇ
 ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
 ਰਿਹਾ ਹੈ।

”

- ਨਰੰਦਰ ਮੇਡੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ ਇਤਿਹਾਸਿਕ
 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਖਾਲਸਾ
 ਦੀਵਾਨ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਡੀ

6

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਆਲਮੀ ਅਵਸਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਲਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਬ੍ਰਿਟਨ, ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਵਿਧ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਆਈਸੀਸੀਆਰ (ICCR) ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਭ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਭਿੰਨ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਧੀਲ 'ਤੇ, ਯੂਨੈਸਕੋ (UNESCO) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਨ ਵਿੱਚ, ਸੈਮੀਨਾਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਮਾਰਕ ਟਿਕਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਵਾਲਵਰਹੈਪਟਨ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਵਾਲ ਬਰਮਿੰਘਮ ਜਿਹੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬਰਮਿੰਧਮ ਦੇ ਆਈਕੋਨਿਕ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਪਨ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਉਂਡ ਏਸ਼ੀਆ ਮੈਂਟਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲੰਦਨ ਸਕੂਲ ਆਵਾਜ਼ ਇਕਨੋਮਿਕਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਬਾਰੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਪੀਕਰ ਸੀਰੀਜ਼ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੈਪੀਟਲ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮਿਖਸੋਨੀਅਮ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਇੰਸਟੀਟੂਟ ਆਵਾਜ਼ ਸਿੱਖ ਸਟਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ / ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

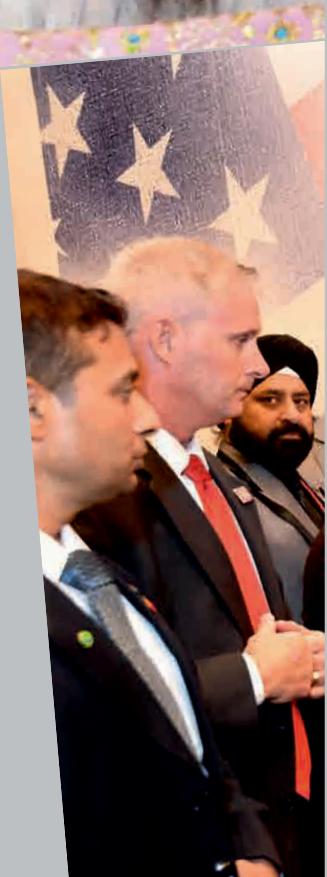
ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੰਨੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਵੀ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਤਬਲਈ ਯਾਦਗਾਰੀ
ਸਿੱਖ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਤੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੌਦੀ ਨੂੰ 21 ਸਤੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ 'ਹਾਊਡੀ ਮੌਦੀ' ਸਮਾਗਮ
ਦੇਰਾਨ ਹਿਊਸਟਨ 'ਚ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੰਨ 2016 'ਚ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਭਾਈ ਗੌਂਗਾ ਸਿੰਘ ਸਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ

“ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਲੇਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਕਰਨ ਤੇ ਸੱਚ, ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ
ਲਈ ਜੂਝਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਸ੍ਰੀ। ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ

7

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ 350ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਭਾਰਤ ਨੇ 2016-17 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ 350ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਬੇਹੱਦ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ 'ਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪਟਨਾ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 350 ਰੁਪਏ ਦਾ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕਾ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਡਾਕ-ਟਿਕਟ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਤੇ ਸੰਵਾਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਨਾਂਦੇੜ ਤੱਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਡਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੌਦੀ ਨੇ ਜਾਮਨਗਰ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ 750 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ।

જામનગર ગુજરાત વિદ્રોહી સિંહ હસપતાલ
દા ઉદ્ઘાટન કરદે હોએ પ્રીણ મંત્રી મેરી

ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲਗਭਗ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਮਕਬੂਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਵਿਜਨ ਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਦਮ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਰਹੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਸਮੇਂ 05
ਜਨਵਰੀ, 2017 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ ਯਾਦਗਾਰੀ
ਡਾਕ-ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਸਮੇਂ ਯਾਦਗਾਰੀ
ਸਿੱਖ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
350ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਸਮੇਂ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਤੀ ਨੇ ਇਕ
ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ

Narendra Modi ✅
@narendramodi

We bow to Guru Tegh Bahadur Ji on the day of his martyrdom. Inspired by the noble thoughts of the venerable Sikh Gurus, Guru Tegh Bahadur Ji remained committed to harmony and peace. He was at the forefront of fighting injustice and never compromised on core values.

MINISTRY OF HOME AFFAIRS
(Internal Security – I Division)

NOTIFICATION

New Delhi, the 24th October, 2020

F. No. 17014/13/2020-IS-VII .—To commemorate the 40th Birth Anniversary of Shri Guru Tegh Bahadur Ji in a befitting manner, a High Level Committee (HLC) is constituted by the Government of India as under:

Chairman

1.	Shri Narendra Modi	Prime Minister of India
Members		
2.	Shri Om Birla	Speaker of Lok Sabha
3.	Dr. Manmohan Singh	Former Prime Minister
4.	Shri Rajnath Singh	Minister of Defence
5.	Shri Amit Shah	Minister of Home Affairs
6.	Shri Nitin Jairam Gadkari	Minister of Road Transport and Highways; and Minister of Micro, Small and Medium Enterprises
7.	Shri D.V. Sadananda Gowda	Minister of Chemicals and Fertilizers
8.	Smt. Nirmala Sitharaman	Minister of Finance; and Minister of Corporate Affairs

8

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ 400ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਿਇਆ ਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਡਟੇ ਰਹੇ, ਉਸ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਭ ਲਈ ਨਿਆਂ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ 400ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇੱਕ 70-ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ 11 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਸਾਂਸਦ ਤੇ ਉੱਘੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਾਸ਼ਸਿਅਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕਈ ਵਕ੍ਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲੇਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆਉਣ 'ਤੇ
 ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੌਂਦਾ ਸੀ। ਬਲੈਕ-
 ਲਿਸਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਹੁਣ ਕਈ
 ਪਰਿਵਾਰ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਉਸੀਆਈ ਕਾਰਡਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ
 ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ
 ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ
 ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਚਰਨ-ਛੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸਥਾਨਾਂ
 ਉੱਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

- ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ

ਸਿੱਖ ਕੌਸਲ, ਨਿਸਕਾਮ ਮੇਵਾ ਜਥਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ, ਕੌਸਲਰਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ, ਚੈਰਿਟੀ, ਵਲੰਟਰੀ ਗੁਰੂਪ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਵਫ਼ਦਾ 2015 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੰਦਨ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ' ਵਿੱਚੋਂ ਲੇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ

9

ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ ਤੋਂ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣਾ

ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ 'ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ' ਜਾਂ 'ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਐਡਵਰਸ ਲਿਸਟ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੂਹ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 314 ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ ਵਿੱਚੋਂ 312 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ।

ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ ਤੋਂ ਨਾਮ ਹਟਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ, ਭਾਰਤੀ ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਓਸੀਆਈ (OCI) ਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜਾਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਜੁੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਰਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ।

“ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾਡੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ,
 ਪਹਿਵਾਰ ਤਬਾਹ ਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ
 ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਲ 1984 'ਚ ਜੇ
 ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ
 ਇਸ ਚੌਕੀਦਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ
 ਸੀ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਇਨਸਾਫ਼
 ਲਈ ਲੜਾਂਗਾ। ਅੱਜ, ਮੈਂ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ
 ਦੇਸੀ ਨੂੰ ਫਾਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ-ਕੈਈ ਦੀ
 ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬਚ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ
 ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਣਗੇ। ”

”

- ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ

A New Year gift to nation, says Phoolka, as Sajjan goes to jail

Congress leader Shifted to Mandoli

Govt to pay Rs 5 lakh relief for each killed in '84 riots

ANTI-SIKH RIOTS | Rs 166 cr to be given to kin of 3,325 victims

The Indian EXPRESS
Wednesday, October 14, 2020

1984 anti-Sikh riots: Delhi court awards death penalty to convict, life term to another
Updated: November 20, 2018 | 10:30 AM IST

INDIA TODAY

Centre to act on Justice Dhingra report on 1984 Sikh riots that said police assisted rioters
January 15, 2020 | UPDATED: January 15, 2020 13:36 IST

DH DEEPAK HERALD

1984 riots: justice finally done
DEC 19 2018, 00:01 IST | UPDATED: DEC 19 2018, 01:56 IST

10

ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਨਸਾਫ਼

1984 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੰਸਾ ਇੱਕ ਘਿਨਾਉਣਾ ਧੱਬਾ ਸੀ। ਉੱਤੇਂ ਦੁਖਦਾਈ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਪੀੜਤ ਲੇਕ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਛੱਲਦੇ ਰਹੇ।

ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਰੁਖ ਮੇੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਈ, ਜਦਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁੜ-ਖੁਲ੍ਹਵਾ ਕੇ ‘ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ’ (SIT) ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣੀ

ਲਗਭਗ 30 ਵਰ੍਷ਾਂ ਤੱਕ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਿਹਿਤ ਸੁਆਰਬੀ ਹਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਕੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਨੇ ਲਗਭਗ 300 ਮਾਮਲੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁੜ-ਖੇਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼-ਪੱਤਰ ਆਇਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

1984 ਦੇ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਕਾਤ
ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਨ ਮੱਤਰੀ ਮੌਦੀ

‘ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ’ (SAC) ਦੇ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 3 ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੌਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਕਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਦੋ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਯਸਥਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਰੇਸ਼ ਸਹਿਰਾਵਤ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ 2018 ’ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਾਂਸਦ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ’ਚ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ

1984 ਦੇ ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਝਾਰਖੰਡ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮ੍ਹ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਥਿਤ 3,328 ਦੰਗਾ-ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਸਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਤਿਰਿਕਤ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਕੱਲੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ, 1,320 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 125.52 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਹਿੰਸਾ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤੇ 1,020 ਦੰਗਾ-ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਸੇਬਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

“

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੇ
ਭਾਰਤ ਦੀ ਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੀ
ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ
ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

”

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ
ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸ਼ਰਫ਼ ਗਨੀ
ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਂਦੀ

- ਨਰੰਦਰ ਮੇਂਦੀ

11

ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਣ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਉੱਤੇ ਡਾਢਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਉਹ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਸਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣਾ ਤੇ ਕੇਸ-ਦਾੜੀ ਰੱਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਛੂਟ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣਾ ਤੇ ਕੇਸ-ਦਾੜੀ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਤ-ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਛੂਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਰੋਜ਼ਗਾਰ-ਦਾਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਜਾਂ ਕੇਸ-ਦਾੜੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਅਸ਼ਰਫ਼ ਗਾਨੀ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦੋਰੇ ਦੋਰਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਗਵਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਣ ਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੈਂਨੇ
ਯਾਦਗਾਰੀ ਮਿੱਕਾ ਜਾਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਬਦ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ
ਦੇ ਮੰਥਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਂਦੀ

ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 'ਸਵਦੇਸ਼ ਦਰਸ਼ਨ' ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ - ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ - ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ - ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ - ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ - ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ - ਕਲਾਨੈਰ - ਪਟਿਆਲਾ ਹੈਰੀਟੇਜ ਸਰਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਨਾਂਦੇੜ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਪੁਰਬ ਦੇ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿਖੇ 'ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ' ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋਈ ਸੀ।

“ “ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਭਿਆਨਕ
ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ 100 ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਦੇ
ਹਾਂ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ
ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਮੰਦਭਾਰੀ ਦਿਨ
ਸ਼ਹਾਦਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀਰਤਾ ਤੇ
ਬਲੀਦਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ
ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਸਖ਼ਤ
ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਉੱਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣ ਹੋਵੇਗਾ। ” ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ

12

ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਯਾਦਗਾਰ

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਭੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਤਲੇਆਮਾ।

ਪੰਜਾਬ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਯੁਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਜੁਲਮ ਵੱਲ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ‘ਜਲਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਦਗਾਰ (ਮੋਧ) ਬਿਲ, 2019’ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਨਾਲ ਯਾਦਗਾਰ ਸਬੰਧਿਤ ਟ੍ਰੈਸਟ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

“
ਸਿੱਖ ਭਾਈਆਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ
ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਡਾ
ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਹ ਅਸਾਨੀ
ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲੈਣ
ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਯਤਨਾਂ ਨਾਲ, ਅਫ਼ਸਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਪਰਤੇ

13

ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਕਤ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਦਾ ਹੱਥ

ਸਿੱਖ ਭਾਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ, ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਹਿਤਾਂ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਲਾਮਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ।

ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਜਦੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦਹਿਜ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ
ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਬੁਜ਼ਦਿਲਾਨਾ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਬਹੁਤ
ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।

ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ, ਬਲਕਿ
ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੈ। ‘ਨਾਗਰਿਕਤਾ’ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ’
(CAA) ਅਧੀਨ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਿਹੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ
ਤੋਂ ਸਤਾਏ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਨ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2020 ਦੇ ਦੌਰਾਨ 230 ਸਿੱਖ
ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ।

ਭਾਰਤ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ
ਦੁਆਰਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ-ਪੂਰਬਕ ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪਰਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਸਤੇ
ਕਾਬੁਲ-ਦਿੱਲੀ-ਕਾਬੁਲ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਉਡਾਣਾਂ ਲਈ ਹਵਾਈ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਆਇਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੇਡੀ ਸਰਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਤਨਾਂ ਨਾਲ, ਅਫ਼ਸਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਪਰਤੇ

ਸੀਏਏ ਸਦਕਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣਗੇ। ਲੇਕਿਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਆਂਕੇ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਧੀਆ ਮਿਆਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸੇ ਲਈ, ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਜੀਫ਼ੇ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਬੂਲ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਹੋ ਸਕੇ।

“ “

‘ਸਿੰਘੂ ਜਲ ਸੰਧੀ’ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਤਲੁਜ,
ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।
ਇਹ ਹੱਕ ਦਰਖਸ਼ਲ, ਮੇਰੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਆਂ ਦਾ ਹੈ।
ਉਹ ਪਾਣੀ ਤੁਹਾਡੇ ਖੇਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜ ਰਿਹਾ, ਪਰ
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ,
ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛਾਇਦਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਟਾਸਕ-
ਫੋਰਸ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਤਾਕਿ ‘ਸਿੰਘੂ ਜਲ ਸੰਧੀ’ ਅਨੁਸਾਰ
ਉਸ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਹਾ
ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਹਿ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਂਦਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹਾਂ ਕਿ
ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਜੰਮ੍ਹ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ
ਤੱਕ ਪੁੱਜੇ। ’ ’

- ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ

THE NEW
INDIAN EXPRESS

India has asked Pakistan to ensure minority communities' security: MEA on Sikh girl's abduction

Published: 25th September 2020 12:02 AM

◆ **FINANCIAL EXPRESS**
Read to Lead

India lodges protest with Pakistan over abduction of Sikh girl

By: PTI | September 21, 2020 11:31 PM

14

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬਹਾਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ।

ਧਮਕੀਆਂ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਦਾਬੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜਤਾਪੂਰਵਕ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਂਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜ਼ੂਦ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹਨ। ਗੁਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮ ਬਲੀਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿੜ੍ਹ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 'ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਸਥਾਨ' ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਕਸਰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਬਾਲਗ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਬਰਨ ਵਿਆਹ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਜਬਰਨ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਕਤਲ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਾਏ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੰਸਾਰ ਐਕਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਮਕੀ ਹੋਈ ਮੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰੀਡੋਰ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550 ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰੀਡੋਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ 1974 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੁਵੱਲੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਆਲਮੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 551 ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥਿਆਂ ਦੀ ਹੁਕਮਦਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ।

“ ”

ਧਾਰਾ 370 ਹਟਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ
ਲੱਦਾਖ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ
ਹੁਣ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣਗੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ
ਪਰਿਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਜੋ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ
ਵੰਚਿਤ ਸਨ।

”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

THE ECONOMIC TIMES

DDC polls: West Pakistan refugees outside booths in Jammu say justice done after 70 years of struggle

Synopsis

With the abrogation of Article 370, several communities like West Pakistan refugees, Valmikis and Gurkhas are now eligible to vote in local elections, purchase land and apply for jobs in Jammu and Kashmir, and besides these, they can also contest elections.

15

ਜੰਮੂ - ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ

ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੰਗਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਆਇਆ।

ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 370 ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਨੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਦੀਰਘਕਾਲੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਧਾਨ ਦੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ।

ਧਾਰਾ 370 ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਹਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪਹਿਲ ਨਾਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ (ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 1.16 ਲੱਖ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੈਮੀਸਾਈਲ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣਗੇ। ਉਹ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਰਹੇ।

ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਜੇਕਰ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 370 ਦੀ ਭੇਦਭਾਵ-ਪੂਰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਨਾ ਪੈ ਜਾਏ। ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਸਤੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

“ ”

ਮਾਣਮੱਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ। ਭਾਰਤ
ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ
ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਨਾ ਖਾਧੀ ਹੋਵੇ।
ਇਹ ਦਾਤਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ
ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ
ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਫ਼ਲ
ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ
ਛੱਡਦਾ ਹੈ।

” ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੌਦੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਥ ਸਮੇਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮਿੱਕਾ
ਜਾਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ
ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ।

16

ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਚੋਣਾਂ

ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਲੋਕ ਜੋ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਚੋਣਕਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ। ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮੰਗ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2016 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ, ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਦਾੜ੍ਹੀ (ਕੇਸਾਂ) ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ, ਤੰਬਾਕੂ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੀਂ ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ (ਰਿਟਾਇਰਡ) ਐਸ. ਐਸ. ਸਾਰੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

“ “ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਲੀਦਾਨਾਂ ਦੀਆਂ
ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ
ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ
ਆਹੂਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ
ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵਹਾਉਂਦੇ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ
ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਭੁੱਖਾ ਨਾ ਰਹੇ। ” ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਸਤੰਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਨ ਹੋਜੇ
(San Jose) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਵਫ਼ਦਾ
ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਡੀ।

17

ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਅਤੇ ਕਨੈਕਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਈ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਹਨ।

ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੰਦਨ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੇ ਲਈ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

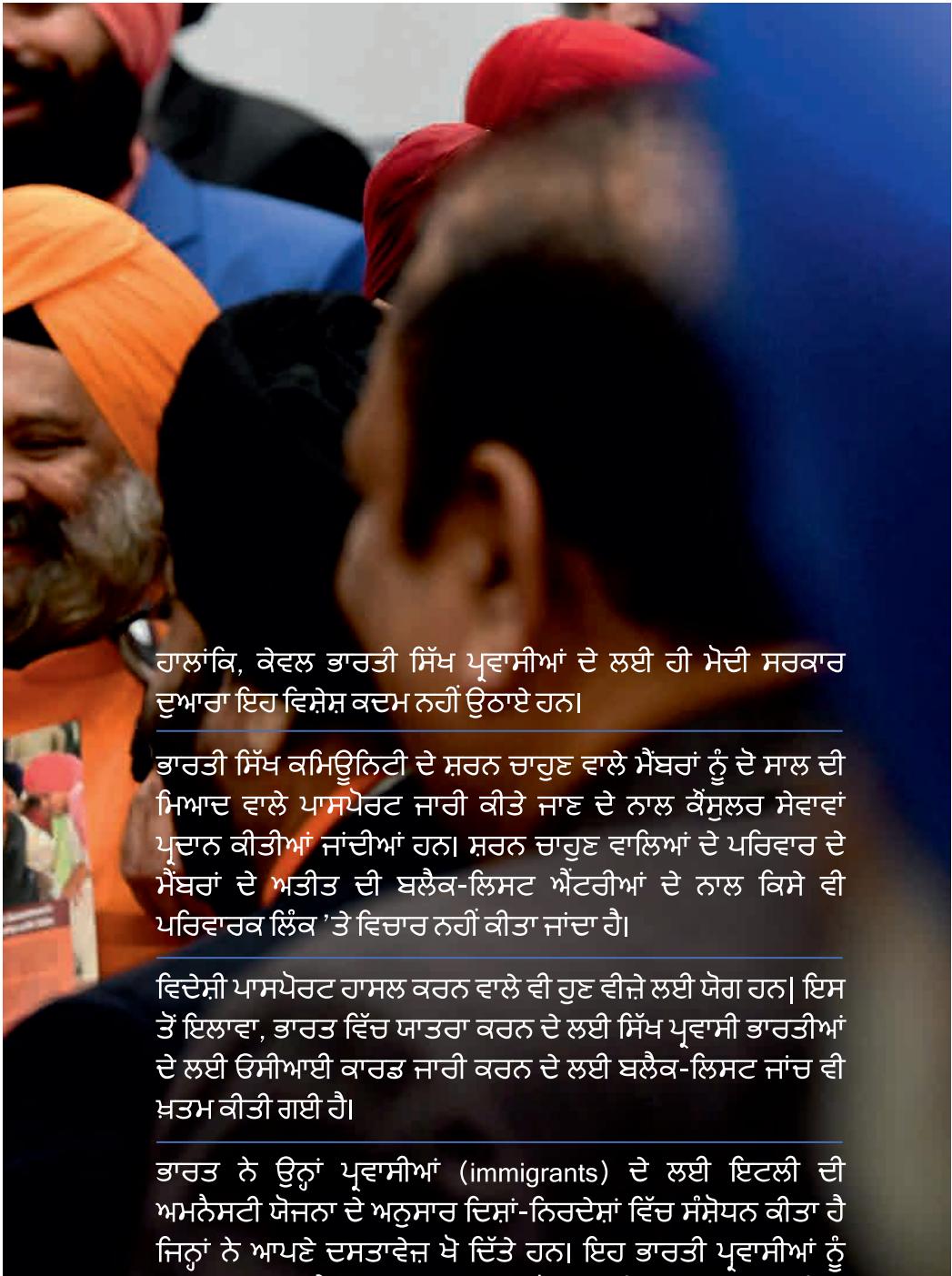
ਇਹ ਜਗ ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇੰਟਰਨਲ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਵੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਨਾਂਦੇੜ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਡਾਣ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਾਂਦੇੜ ਵਿੱਚ ਫ੍ਰੇਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਯ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। 2019 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਐਨਾਰਾਈ ਸਿੱਖ ਸੰਮੇਲਨ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2019 ਵਿੱਚ ਗਿਊਸਟਨ, ਟੈਕਸਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ
ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਤੀ

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਵਲ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਰਨ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਲੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੌਨਸਲਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਨ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਤੀਤ ਦੀ ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲਿੰਕ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੁਣ ਵੀਜ਼ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਉਸੀਆਈ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਬਲੈਕ-ਲਿਸਟ ਜਾਂਚ ਵੀ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ (immigrants) ਦੇ ਲਈ ਇਟਲੀ ਦੀ ਅਮਨੈਸਟੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਸ਼ਾਂ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਧਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਖੇਡ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

“

ਆਉ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ
ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਚ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤਿੱਗਿਆ ਕਰੀਏ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ
ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ
ਸਦਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ
ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ।

”

- ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਹੁਨਰ ਹਾਟ, ਨਵੀਂ ਟਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਕਾਰੀਗਰ
ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ

18

ਸਿੱਖ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਮਕਤ ਬਣਾਉਣਾ

ਸਾਲ 2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ 18 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 31 ਲੱਖ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ/ਪੇਸਟ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਤੇ ਮਾਈਕ ਸਾਧਨ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣੇ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ।

ਹੁਨਰ ਹਾਟ, ਗਰੀਬ ਨਵਾਜ਼ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਯੋਜਨਾ, ਸੀਏ ਐਰ ਕਮਾਓ, ਨਈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਜਿਹੀਆਂ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਹਿਤ 10 ਲੱਖ ਲਾਭਾਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਖ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ।

ਪਿਛੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ 'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਨ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਧੇਰੇ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 24% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੇਠਲਾ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1,517 ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਭਵਨ
646 ਹੋਸਟਲ
163 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਕੂਲ
8,820 ਸਮਾਰਟ ਕਲਾਸ ਰੂਮ
32 ਕਾਲਜ
94 ਆਈਟੀਆਈ
13 ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ

6 ਨਵੈਦਯ ਵਿਦਿਆਲੇ
403 ਬਹੁ-ਉਦੇਸ਼ੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੈਂਟਰ
598 ਮਾਰਕਿਟ ਸੈਂਡ
5,299 ਪਥਾਨੇ ਤੇ ਜਲ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ
143 ਕਾਮਨ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ
22 ਕੰਮਕਾਜ਼ੀ ਮਹਿਲਾ ਹੋਸਟਲ

1,734 ਹੈਲਥ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
6 ਹਸਪਤਾਲ
8 ਹੁਨਰ ਹੱਥ
14 ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਡ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ
6,014 ਅੰਗਨਵਾੜੀ ਸੈਂਟਰ
23,233 ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਲਾਸ ਰੂਮ

“ ”

ਸਾਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਫੈਕਰਚਰਿੰਗ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ਲ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਕੰਮ
ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ
ਵਿਕਾਸ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਗੈਰਵ ਬਣੇ। ਅਸੀਂ ਜੀਰੇ
ਡਿਫੈਕਟ ਮੈਨੂੰ ਫੈਕਰਚਰਿੰਗ 'ਤੇ ਫੇਕਸ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਕਿ
‘ਮੇਡ ਇਨ ਇੰਡੀਆ’ ਬ੍ਰਾਂਡ ਚਮਕੇ।

” ”

- ਨਰੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2016 ਨੌਜਵਾਨ ਐਮਐਸਐਮਾਈ
ਅਵਾਰਡਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੁਣੇ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ
ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਰਫਤਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਰਬਉਚੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਹਪੁਰਕੰਡੀ ਡੈਮ ਨਾਲ ਸਿੰਚਾਈ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ

ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਰਾਜ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿੰਚਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2018-19 ਤੋਂ 2022-23 ਤੱਕ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਵੀ ਨਦੀ 'ਤੇ ਸ਼ਾਹਪੁਰਕੰਡੀ ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਘਟਕ ਲਈ 485.38 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

25 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਐਮਐਸ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ
ਪੱਧਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਹਿਂਦੀਪ
ਕਿਰਪਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਕੁਸ਼ਲ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨੈਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਡੈਮ ਨਾਲ ਟੂਰਿਜ਼ਮ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਵੇਗਾ।

ਤੰਦਰਸਤ ਪੰਜਾਬ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪੰਜਾਬ

ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ, ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 45 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਸਹਿਤ 785 ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫ਼ਤ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਣ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ 2016 ਵਿੱਚ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਏਮਸ ਦਾ ਨੰਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਡੀਕਲ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ 3 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਏਮਸ ਬਠਿੰਡਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੀਜੀਆਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਵੀ 450 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ 2022 ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ।

(ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿਰ
ਦਾ
ਸੀ ਨੀ

ਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ)

ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ

ਚੰਦਰ ਮੇਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ੴ

ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਰੀ, ਪੰਜਾਬ

ਭਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ, 25 ਨਵੰਬਰ 2016

25 ਨਵੰਬਰ, 2016 ਨੂੰ ਬਾਂਡਾ ਵਿੱਚ ਐਮਸ ਦੇ ਨੀਂਹ
ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਾਂਹੇਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ
ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਜੂੰ

ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਵਿਘਨ ਤੋਂ ਉਬਰਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਦਦ

ਸੂਖਮ, ਲਘੂ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫੁੱਟਪਾਥ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੀਬਾਂ ਤੱਕ, ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਘਨ ਨਾਲ ਕਈ ਵਰਗ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਅਭਿਯਾਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲੇਨ ਗਰੰਟੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ 1.15 ਲੱਖ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੂਖਮ, ਲਘੂ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨੂੰ 2,529 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਟ੍ਰੀਟ ਵੈਂਡਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀਐਮ-ਸਵਨਿਧੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ 6,521 ਸਟ੍ਰੀਟ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ-ਕਿਸਾਨ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸਿੱਧੇ ਆਮਦਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਦੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰੀਬ ਕਲਿਆਣ ਪੈਕੇਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 23.73 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉੱਜਵਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ 12.24 ਲੱਖ ਲਾਭਾਰਥੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਅਗਸਤ 2020 ਦੌਰਾਨ 24 ਲੱਖ ਮੁਫਤ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਮਿਲੇ।

ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਗੁਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਅਨੁਪੂਰਕ ਆਮਦਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਰੋਗਾ ਵਿੱਚ 2.4 ਕਰੋੜ ਮਾਨਵ ਦਿਵਸ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਉਤਪੰਨ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ 66.08% ਮਾਨਵ ਦਿਵਸ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਉਤਪੰਨ।

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ

ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਬਿਹਤਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਲ 2014-2018 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ 115 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਮੇਂਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 1000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ 18 ਸੜਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

- ਦਿੱਲੀ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਕਟੜਾ ਫੇਰ ਲੇਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ-ਵੇਅ
- ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਧੂਮਾਣ
- ਧੂਮਾਣ-ਟਾਂਡਾ
- ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਰਮਦਾਸ
- ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਊਨਾ
- ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਫਗਵਾੜਾ
- ਸੁਨਾਮ-ਮੂਣਕ
- ਮੂਣਕ-ਊਕਲਾਣਾ
- ਟਾਂਡਾ-ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ

ਪੰਜਾਬ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਲ-ਮਾਰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਇੰਟਰ-ਸਟੇਟ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਲ-ਮਾਰਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ-

- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਲ-ਮਾਰਗ 17 ਅਤੇ 98 (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ)
- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਲ-ਮਾਰਗ 45 (ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ)
- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਲ-ਮਾਰਗ 84 (ਜੰਮ੍ਹ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ)

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਹਵਾਈ ਸੰਪਰਕ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਅਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਦੇ ਚਾਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉਡਾਨ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਿਧਤਾਪੂਰਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਮੈਗਾ ਫੁਡ ਪਾਰਕ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮੈਗਾ ਫੁਡ ਪਾਰਕ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਨਵੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ - ਜਾਮਨਗਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਰਾਜਪੁਰਾ - ਪਟਿਆਲਾ - ਸੰਗਰੂਰ
- ਬਠਿੰਡਾ ਇੰਟਰ-ਕੋਰੀਡੋਰ ਸੜਕਾਂ, ਸੰਗਰੂਰ - ਬਠਿੰਡਾ ਫੀਡਰ ਰੋਡ,
ਬਠਿੰਡਾ ਮੰਡੀ ਡਬਵਾਲੀ ਆਰਥਿਕ ਗਲਿਆਰੇ ਭਾਰਤਮਾਲਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਨ।

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕੰਪੈਸ਼ਨ ਬਾਇਓ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2021 ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 4 ਸੀਐਨਜੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਵੱਡ ਈੰਧਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਸੋਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਮੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੋਹਾਲੀ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਸਰਹਿੰਦ ਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹਾਰਵੈਸਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਂਦਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੱਪੜਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ

ਲੁਧਿਆਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੁਣਾਈ ਅਤੇ ਬੁਣੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ
ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ
ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮੇਤ 3 ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ
ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪਾਰਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਕ
ਦਾ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜੀਵੰਤ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ,
2020-21 ਤੋਂ 2023-24 ਦੇ ਲਗਭਗ 1,480 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ
ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਨੀਕਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ
ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰੇ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ
ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨਿਰਯਾਤ-ਅਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ
ਪੀਟੀਏ 'ਤੇ ਐਂਟੀ-ਡੰਪਿੰਗ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ

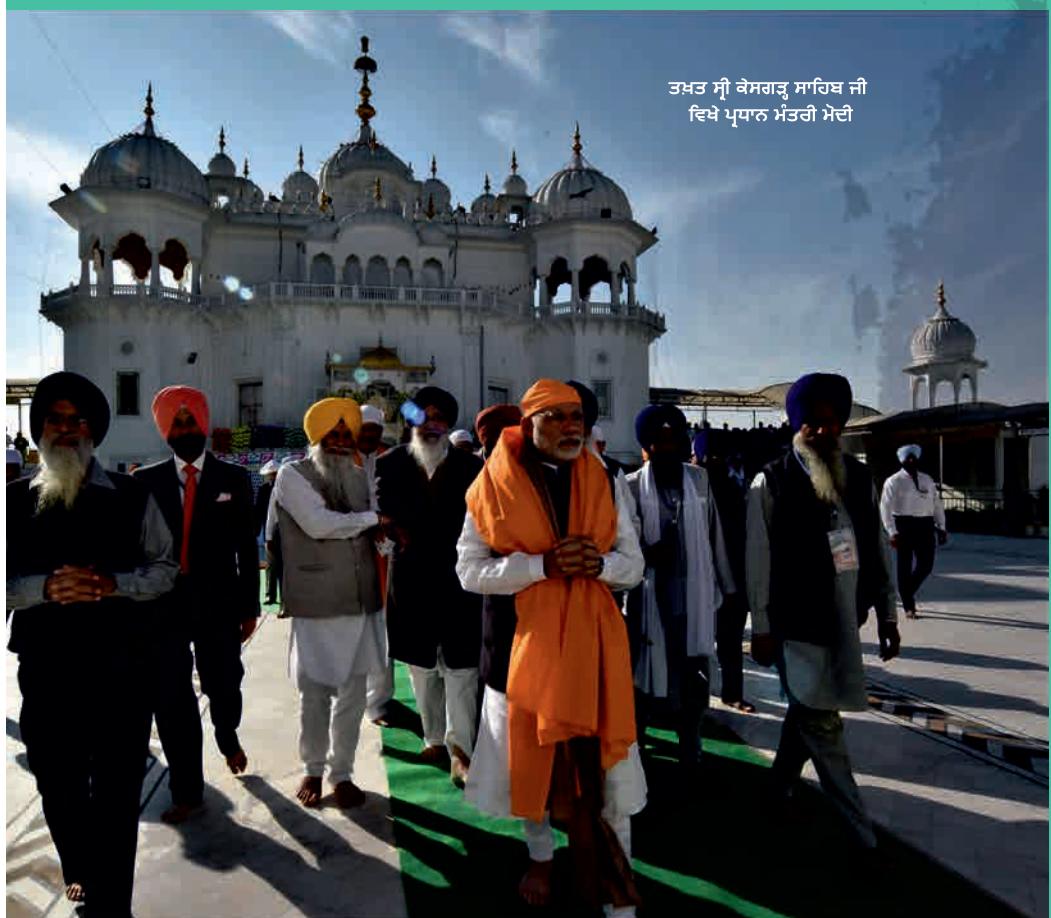
ਸੰਗਠਿਤ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ (ਆਈਸੀਡੀਐੱਸ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਕ ਪੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ 41.5 ਲੱਖ ਲਾਭਾਰਥੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਤ੍ਰ ਵੰਦਨਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 3.25 ਲੱਖ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ 144 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ।

ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਕਿਸੋਰ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 3.66 ਲੱਖ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ।

ਜਨਵਰੀ 2020 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 40 ਲੱਖ ਲਾਭਾਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 23.75 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹਿਲਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ।

ਤਾਜ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਜੀ

ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਨਿਰਧਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਾਨੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 22.29 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਜੀਵਨ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੁਟੀ ਜ਼ਰੀਏ ਪਾਈ ਦੇ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

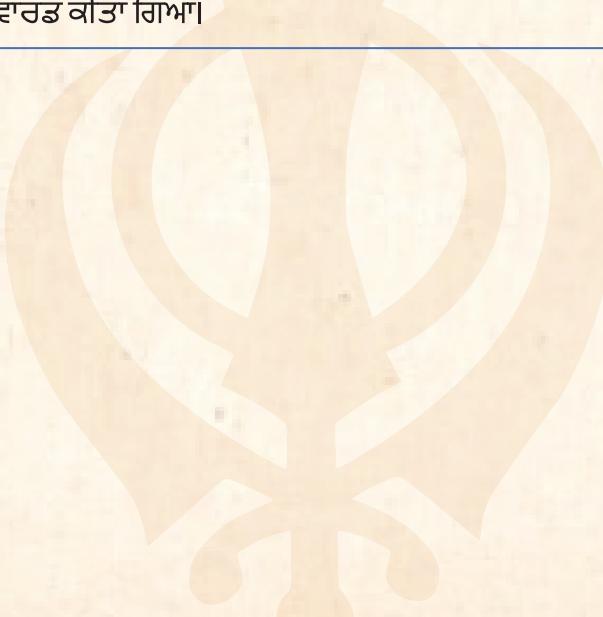
99.8% ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਵਰੇਜ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ (ਗ੍ਰਾਮੀਣ) ਦੇ ਤਹਿਤ 3.84 ਲੱਖ ਘਰੇਲੂ ਪਖਾਨੇ ਬਣਾਏ ਗਏ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 73 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨ ਧਨ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਯੋਜਨਾ ਜ਼ਰੀਏ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸੜਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 8,243 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਲਈ ਪਾਈਪਡ ਸਿਟੀ ਗੈਸ ਡਿਸਟ੍ਰੀਭਿਊਸ਼ਨ ਨੈਟਵਰਕ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ; ਮਾਨਸਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਮੁਕਤਸਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਖ-ਦੁਖ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਲ

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ
ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ
ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਈਵੈਂਟ
ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ
ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੁਆਰਾ
ਨਹੋਦਰ ਮੇਡੀ ਤੋਂ
ਸਿਰੋਪ ਦੇ ਕੇ
ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ
ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਹੋਦਰ ਮੇਡੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ
ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ।

'ਅਮਰੀਕਾ' ਦੇ
ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ
ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੁਹ
ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਮੇਡੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ
ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਇਕਜੂਟਿਵ ਪ੍ਰਗਟਾਈ,
28 ਸਤੰਬਰ, 2014

ਗੁਜਰਾਤੀ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ
ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ
ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਰੋਂਦਰ ਮੇਂਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਂਦੀ ਨੂੰ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ
ਰੋਸ ਸਟ੍ਰੀਟ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਵਿਖੇ
ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੁਚਨਾ ਅਤੇ ਮੁਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ
MINISTRY OF
INFORMATION AND BROADCASTING

Printed at: JK Offset Graphics, New Delhi